

KARS İL SIFIR ATIK YÖNETİM SİSTEMİ PLANI

2020

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	ii
GİRİŞ	1
1. ÇALIŞMA EKİBİNİN BELİRLENMESİ.....	2
2. ATIK YÖNETİMİNDE MEVCUT DURUM	3
2.1 Nüfus Bilgileri	3
2.2 Atık Miktarı ve Karakterizasyonuna İlişkin Bilgiler	4
Not: Tabloda yer alan kağıt/karton ve plastik veriler, ildeki lisanslı ambalaj atığı toplama ayırmaya tesisinin aylık bildirimlerinin ortalaması alınarak ton/ay birimi ile yazılmıştır. Diğer atık verileri ise 2019 yılı için Atık Yönetimi Uygulaması üzerinden yapılan toplam atık beyanlarının aylık ortalama alınarak ton/ay birimi ile yazılmıştır.	4
2.3 Mahalli İdarelere İlişkin Bilgiler	5
2.4 Bina ve Yerleşkelere İlişkin Bilgiler	11
2.5 İl Genelinde Faaliyet Gösteren Atık İşleme Tesisleri	13
2.6 Sıfır Atık Kapsamında Yapılan Çalışmalar	14
2.7 Sıfır Atık ve Atık Yönetimi Alanında Yaşanan Genel Sorunlar.....	17
3. İL SIFIR ATIK YÖNETİM SİSTEMİ PLANLAMASI	17
3.1 Strateji, Hedef ve Politikalar.....	17
3.2 Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçiş Planlaması	19
3.3 Sıfır Atık Eğitim, Bilinçlendirme ve Farkındalık Çalışmaları	21
3.4 İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Uygulama Esasları	22
4. İZLEME, GELİŞTİRME ve RAPORLAMA FAALİYETLERİ	22
4.1 Sistemin İzlenmesi ve Geliştirilmesi,	22
4.2 Raporlama	23
EKLER:	23
EK-1: Sıfır atık yönetim sistemine geçmesi gereken mahalli idareler listesi	23
EK-2: Sıfır atık yönetim sistemine geçmesi gereken bina ve yerleşkeler listesi	24

ÖNSÖZ

Sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde atıklarımızı kontrol altına almak, gelecek nesillere temiz, gelmiş bir Türkiye ve yaşanabilir bir dünya bırakmak noktasında mevcut sistemi daha düzenli, sistemli ve uygulanabilir bir temele oturtmak amacıyla “Sıfır Atık” prensibi hedef alınmış ve 2017 Haziran ayında çalışmalara başlanarak öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın hayatı geçirmiş olduğu “Sıfır Atık Projesi” Bakanlığımız ana hizmet binasında aşamalı olarak uygulamaya geçirilmiştir.

Öncelikle kamu ve daha sonra ülkem genelinde sürdürülebilir kalkınma için oldukça önem taşımaktadır. Bu proje ile israfın önlenmesi, kaynakların daha verimli kullanılması, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilmesi, atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanması kapsayan atık yönetim felsefesinin tüm ülkede yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.

Sıfır atık yönetimine ilişkin çalışmaların daha verimli ve sistemli olarak yürütülmesi için İl Sıfır Atık Yönetim Planı’nın hazırlanarak hayatı geçirilmesi önemli bir adım olacaktır. İl Sıfır Atık Yönetim Planı sıfır atık yaklaşımının anlaşılmamasını sağlayacak, mevcut durumu ortaya koyacak ve hedeflere ulaştıracak eylemleri belirlemek amacıyla hazırlanacak olup sıfır atık yönetimi için yol harmasını belirleyecektir. İzleme ve kontrol sürecinde hedef ve performans göstergeleri oluşturularak süreç takibi yapılacaktır. Hedef için belirlenen uygulama adımlarının başarı oranları analiz edilecek, alınan aksiyonlar doğrultusunda gerekiyorsa yeni eylem planları oluşturularak çalışmalara devam edilecektir.

Kars İl Sıfır Atık Yönetim Planı ile İlümüz hem çevre kirliliği önlenmiş olacak hem de atıkların geri dönüşümü yapılarak ülke ekonomisine katkı sağlanacaktır.

Gelecek nesillere temiz, gelmiş bir Türkiye ve yaşanabilir bir dünya bırakmak için hazırlanan Kars İl Sıfır Atık Yönetim Planı’nın hazırlanmasında emeği geçen tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ederim.

Tuncer TEKİN

Çevre ve Şehircilik İl Müdürü

GİRİŞ

Yönetilmesi gereken atık miktarının ve çeşitliliğinin zaman içindeki artışı, kaynakların etkin şekilde yönetimi ve sürdürülebilir kalkınma prensipleriyle atık yönetimi süreçlerinde çevre ve insan sağlığının ve tüm kaynakların korunmasını hedefleyen “Sıfır Atık Yönetim Sisteminin” il düzeyinden başlayarak ülke çapında uygulanması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planının amacı; 12.07.2019 tarihli ve 30829 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Sıfır Atık Yönetmeliği kapsamında, il sınırlarında mahalli idareler ile bina ve yerleşkeler tarafından uygulanacak sıfır atık yönetim sisteminin gerek yerel gerekse de ulusal ölçekte stratejik bir bütünlük içinde sürdürülebilirliğini ve verimliliğini sağlamak için bir çerçeve oluşturmaktır.

İl bütününde uygulanacak olan sıfır atık yönetim sisteminin atık üreticisi bireyler, atıkların olduğu bina ve yerleşkelerin yönetimi, atık yönetimi altyapısından sorumlu mahalli idareler ile atık yönetimi hedef ve politikalarının oluşturulmasından sorumlu idarelerin koordinasyonunda kurulması ve yürütülmesi sağlanır.

Bu plan ile ilin yerel özellikleri ve mevcut şartları göz önünde bulundurularak il bütününde uygulanacak olan sıfır atık yönetim sistemi için hedef ve politikalar ortaya konulur; kısa ve uzun vadeli stratejiler belirlenir.

Sıfır atık yönetim sisteminden beklenileri ve hedefleri karşılamak üzere hazırlanacak İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planı;

1. Mahalli idarelerce sıfır atık yönetim sisteminin kurulması, uygulanması ve iş birliği içerisinde çalışılmasını temin etmek,
2. Bina ve yerleşkelerce uygulanacak sıfır atık yönetim sisteminin mahalli idarelerce kurulan/kurulacak sıfır atık yönetim sistemi uygulamalarına entegrasyonunu sağlamak,
3. İl özelinde uygulanacak “Yerel Atık Yönetim Sistemlerinin” oluşturulmasını sağlamak,
4. Sıfır atık yönetim sisteminin sürdürülebilirliğini ve izlenebilirliğini sağlamak ve gerektiğinde güncellenmesi ve geliştirilmesini sağlamak,
5. Ulusal mevzuat ile uyumlu yerel idari kararların alınmasını sağlamak,

üzerine Mahalli Çevre Kurulu tarafından belirlenecek komisyon tarafından hazırlanır; Mahalli Çevre Kurulu gündemine alınarak karara bağlanır ve tüm taraflarca uygulanması sağlanır.

İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planı aşağıdaki başlıklarını içerir.

1. *İl Düzeyinde Belirlenen Çalışma Ekibine İlişkin Bilgiler*
2. *Atık Yönetiminde Mevcut Durum*
3. *Vizyon, Kısa Ve Uzun Vadeli Hedefler*
4. *İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planlaması*
5. *Eğitim, Bilinçlendirme Faaliyetleri*

6. İzleme, geliştirme ve raporlama faaliyetleri

1. ÇALIŞMA EKİBİNİN BELİRLENMESİ

11.02.2020 tarih ve 15 karar nolu MÇK il İl Sıfır Atık Yönetim planının hazırlaması amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlardan plan kapsamında çalışmaları takip edecek, verilen hedeflere ulaşılmasının takibini koordine edecek çalışma ekibinde yer alan kişilere ilişkin bilgiler (ad soyad, unvan, çalıştığı kurum) aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Ad Soyad	Unvan	E-posta	İletişim
Abdullah ÖZKAYA (asil)	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	abdullah.ozkaya@csb.gov.tr	05336569881
Ozan ALAN (yedek)	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	ozan.alan@csb.gov.tr	05554559508
İnci ŞAHİN (asil)	Kars Belediye Başkanlığı	sairinci@hotmail.com	05068505576
Kader Simay ERDAĞ (yedek)	Kars Belediye Başkanlığı	kader.erdag@hotmail.com	05346790758
Canan ÖZ	İl Özel İdaresi - Komyager	canan.oz@icisleri.gov.tr	05422262669
Yaprak KILIÇ	İl Özel İdaresi – İnşaat Mühendisi	yaprak1636@outlook.com	05446161278
Yasin EFE (asil)	İl Milli Eğitim Müdürlüğü - Öğretmen	eфеonlineclub@hotmail.com	05069377128
Esmani AKYOL (yedek)	İl Milli Eğitim Müdürlüğü - VHKİ	esmaniakyol@hotmail.com	05452380519
Oktay ULUSOY (asil)	Kafkas Üniversitesi - Şube Müdürü	oktayulusoy@outlook.com	05353738383
Erdoğan KARIK (yedek)	Kafkas Üniversitesi - Makine Teknikeri	mahmutcan_36@hotmail.com	05352355366
	Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü		
	Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü		
	İl Sağlık Müdürlüğü		
	İl Sağlık Müdürlüğü		

2. ATIK YÖNETİMİNDE MEVCUT DURUM

İlimizde yalnızca bir adet toplama-ayırma konusunda lisans olan tesis bulunmaktadır. Genellikle Merkez ilçesinde atık toplama çalışmaları yürütülmektedir. İlçe nüfuslarının az olması ve güç ulaşım koşulları nedeniyle atık toplama işlemlerinde sorunlar yaşanmaktadır.

2.1 Nüfus Bilgileri

İlimizin nüfusu 285.410 kişidir. 2018-2019 nüfusları büyümeye hızı (%) -12,1'dir. Nüfus yoğunluğu ise 28 kişi/km²'dir.

Tablo 2.1. Belediye Nüfusları

KARS	İlçe Belediyeleri	Belde Belediyeleri	(TÜİK Güncel Belde Belediyesi Nüfus Verisi)	(TÜİK Güncel İlçe Belediyesi Nüfus Verisi)
	Merkez			88.183
	Akyaka			1.974
	Arpaçay			2.374
	Digor	Dağpınar	3.363	2.518
	Kağızman			20.484
	Sarıkamış			15.862
	Selim			5.443
	Susuz			2.096

2.2 Atık Miktarı ve Karakterizasyonuna İlişkin Bilgiler

İlimizde katı atık düzenli depolama tesisi bulunmamaktadır.

Tablo 2.2. İl Geneli Atık Miktarı ve Karakterizasyonu

Atık Miktarı	(ton/ay)		
Atık Karakterizasyonu		Yaz Mevsimi	Kış Mevsimi
Geri Kazanılabilir Atıklar	Cam	0	0
	Metal	27,37	27,37
	Kağıt/karton	102	98
	Plastik	17	21
	Toplam	146,27	146,27
Diğer Atıklar	Atık İlaç	0,52	0,52
	Bitkisel Atık Yağ	0,48	0,48
	Atık Pil	0	0
	Tekstil Atıkları	0	0
	Elektrikli ve Elektronik Eşya	2,75	2,75
	Hacimli Atıklar	0	0
Biyobozunur Atıklar (Mutfak atıkları, bahçe atıkları)		-	-
TOPLAM		3,75	3,75

Not: Tabloda yer alan kağıt/karton ve plastik veriler, ildeki lisanslı ambalaj atığı toplama ayırmaya tesisinin aylık bildirimlerinin ortalaması alınarak ton/ay birimi ile yazılmıştır. Diğer atık verileri ise 2019 yılı için Atık Yönetimi Uygulaması üzerinden yapılan toplam atık beyanlarının aylık ortalama alınarak ton/ay birimi ile yazılmıştır.

2.3 Mahalli İdarelere İlişkin Bilgiler

İlimizde 7 adet ilçe belediyesi ve 1 adet belde belediyesi bulunmaktadır. İlimizde katı atık düzenli depolama sahası bulunmamaktadır. İlimizde bulunan lisanslı ambalaj atığı toplama ayırma tesisinin Kars, Selim ve Arpaçay Belediye Başkanlıklar ile sözleşmesi bulunmaktadır. Ambalaj atıkları haricindeki atıklar İl merkezi ve ilçelerde belediyenin çöp toplama araçları ile toplanarak vahşi depolama sahalarına dökülmektedir. İl ve ilçe belediyelerinin mali imkanlarının sınırlı olması ve yeterli mali destegin sağlanamaması sebebi ile kompost/biyometanizasyon/biyokurutma tesisi, yakma tesisi ya da düzenli depolama tesisi bulunmamaktadır. İl genelinde Bertaraf ve geri kazanım tesisi bulunmaması sebebiyle çevre kirliliği oluşturmakta; çevre ve insan sağlığı tehlkeye atılmaktadır.

Kars'ın toplam nüfusu 285410 kişidir. TÜİK 2018 verilerine göre kişi başı günlük atık oluşumu miktarı 1,16 kg'dır. Karsta günlük yaklaşık olarak 330 ton, aylık yaklaşık 10000 ton atık olduğu varsayılsa ve oluşan atıkların %20'si geri kazanılabilir atık olduğu kabul edilirse İl genelinde toplanan, lisanslı firmalara verilen geri kazanılabilir atık miktarının oldukça düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 2.3.1. İlçe Belediyelerinin Toplama Sistemine İlişkin Bilgiler (Her bir belediye için ayrı hazırlanır)

Nüfus	Toplama sistemi*	Konteynır			Ayrı Toplama Sıklığı-Geri kazanılır (sefer/hafta)	(sefer/hafta)	Ayır Toplama Sıklığı-Diger atıklar	1.Sınıf Atık Getirme Merkezi	Mobil Atık Getirme Merkezi	Personel Sayısı
		İkili	Coklu	Adet						
Akyaka	İstasyon	807								
	Tepe		854							
	Topkaya			402						
	TOPLAM				10					
Arpaçay	Bahçeler			571						
	Orta			1060						
	Yalınçayır			303						
	Yeni			909						
Dağpınar	Merkez			3476						
Digor	Merkez			2720	20					

Kağzman	Aşağı Kümbet	1539
	Aşağıdere	1396
	Bayam	441
	Haznedar	147
	Şahindere	11205
	Toprakkale	583
	Yukarı Dere	956
	Yukarı Kümbet	1141
	Zuvar	1245
	TOPLAM	20
Merkez	30 Ekim	2803
	Alpaslan	2801
	Atatürk	533
	Aydınlıkevler	3979
		7

Bahçelievler	1807		24		7	
Bayrampaşa	1313		25		7	
Bülbül	4183		73		7	
Cumhuriyet	3413	16	30	0,8	7	
Fevzi Çakmak	2773		24		7	
Hafızpaşa	3820		25		7	
Halipaşa	4981		60		7	
İstasyon	9020		44	0,8	7	
Kaleici	1795		22		7	
Karadağ	1630		40	0,8	7	
Merkaz	2760		30	0,8	7	
Ortakapı	3996		30	0,8	7	
Örnek	3745				7	
Paşaçayırı	2668		57		7	
Sukapı	596		12		7	

Şehitler	7897		90	0,8	7	
Yenimahalle	2639		70		7	
Yenişehir	7576	20	135	0,8	7	
Yusufpaşa	2561		55	0,8	7	
TOPLAM			979			
Sarıkamış						
Cumhuriyet	2751					
Erenler	995					
İnönü	5312					
İstasyon	1501					
Kazım Karabekir	514					
Şehitler	2509					
Tepe	1479					
Yeni	2943					
TOPLAM			60			
Selim						
Cumhuriyet	2153					

	Çarşı	2440
	Köprübaşı	559
Susuz	Cumhuriyet	332
	Inkilap	393
	İnönü	462
	Kazım	1245
	Karabekir	

Not: Lıssanslı ambalaj atığı toplama ayırma tesisinin il genelinde yerlesitrdiği koyneyner ve atık kumbalarının sayısıdır.

Tablo 2.3.2. İl Genelinde Mahalli İdarelerin SAY Ek-1 Kapsamında Değerlendirmesi

Grup Kodu	Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gereken Mahalli İdareler	İl Genelindeki Toplam Sayı	Mevcutta Sıfır Atık Sistemi Kuranların Sayısı	Geçerlilik Oranı (%)
1. Grup	A.1. Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus ve üzeri)	-	-	-
2. Grup	A.2. Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus altı)	-	-	-
	A.2. Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri	1	0	0
	A.2. Belediye Birlikleri	1	0	0
3. Grup	A.3. Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri A.3. İl Merkez İlçe Belediyeleri Dışındaki Diğer Belediyeler	8	0	0
	A.3. İl Özel İdareleri Mücavir Alan Dışı	1	0	0

2.4 Bina ve Yerleşkelere İlişkin Bilgiler

- 2020 Ekim Ayı itibarıyle Sıfır Atık Bilgi Sisteminde 34 adet bina ve yerleşkenin Sıfır Atık Temel Seviye Belgesi onaylanmıştır.
- Mevcutta Sıfır Atık Sistemi kuran bina ve yerleşkeler kendi bünyesinde toplama ekipmanlarını tedarik ederek proje doğrultusunda uygun yerlere yerleştirmiştir. Ayrıca entegre çevre bilgi sisteminde bina ve yerleşkelerin kayıtları onaylanarak tüm bildirimler yapılmaktadır.
- Sıfır Atık Uygulamalarında karşılaşılan sorunlar:** İşletmelerin, tesislerin, kamu kurum kuruluşlarının, okulların atık yönetimi için yeterli bütçeleri oluşturmaması. Halkın çevre kirliliği hakkında yapılan çalışmalar ve atıkların toplanması konusunda yeterli bilgi sahibi olmaması. Tek bir lisanslı toplama ayırma tesisi olduğu için ilçelerden ambalaj atıklarının toplanamaması. Atık getirme merkezi bulunmadığı için hane kaynaklı tehlikeli ve tehlikesiz atıkların toplanmasında sorunlar yaşanması.

Tablo 2.4. İl Genelinde Bina Yerleşkelerin SAY Ek-1 Kapsamında Değerlendirmesi

Grup Kodu	Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gereken Bina Yerleşkeler	İl Genelindeki Toplam Sayı	Mevcutta Sıfır Atık Sistemi Kuranların Sayısı	Geçerlilik Oranı (%)
1.Grup	B.1. Kamu Kurum ve Kuruluşları	59	26	44
2.Grup	B.2. Organize Sanayi Bölgeleri	1	0	0
	B.2. Havalimanları	1	1	100
	B.2. Limanlar	0	-	-
	B.2. İş merkezi ve Ticari Plazalar 100 üzeri ofis/büro kapasiteli	0	-	-
	B.2. Alışveriş Merkezleri 5000 metrekare ve üzeri	0	-	-
	B.2. ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisleri	2	2	100
	B.2. Eğitim Kurumları ve Yurtlar 250 ve fazla öğrencisi bulunanlar	78	0	0
	B.2. 100 Oda ve Üstü Konaklama Kapasiteli İşletmeler	2	0	0
	B.2. Sağlık Kuruluşları 100 yatak ve üzeri kapasiteli	4	4	100
	B.2. Akaryakıt istasyonları ve dinlenme tesisleri	35	0	0
3.Grup	B.2. 300 ve üzeri konuta sahip siteler	0	-	-
	B.2. Zincir marketler	60	0	0
	B.3. Alışveriş Merkezleri 1000-4999 metrekare	0	-	-
	B.3. İş Merkezi ve Ticari Plazalar 20-99 arası ofis/büro kapasiteli	0	-	-

	B.3. Tren ve Otobüs Terminalleri	2	0	0
	B.3. ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisleri	28	0	0
	B.3. Eğitim Kurumları ve Yurtlar	317	0	0
	50-249 arası öğrencisi bulunanlar			
	B.3. 50-99 Arası Oda Konaklama Kapasiteli İşletmeler	6	0	0
	B.3. Sağlık Kuruluşları	1	1	100
	50-99 arası yatak kapasiteli			
4. Grup	B.4. Alışveriş Merkezleri	0	-	-
	1000 metrekareden az			
	B.4. Eğitim Kurumları ve Yurtlar	236	0	0
	50'den az öğrencisi bulunanlar			
	B.4. 50'den Az Oda Konaklama Kapasiteli İşletmeler	27	0	0
	B.4. Sağlık Kuruluşları	3	3	100
	50'den az yatak kapasiteli			

2.5 İl Genelinde Faaliyet Gösteren Atık İşleme Tesisleri

İlimizde atık işleme tesisi olarak faaliyet gösteren bir adet lisanslı ambalaj atığı toplama-ayırma tesisi bulunmaktadır.

Tablo 2.5. Atık İşleme Tesisleri

İlde Faaliyet Gösteren Atık İşleme Tesisleri	Sayısı	Toplam Kapasitesi (t/yıl)
Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi	1	1920
Geri Dönüşüm Tesisi	0	-
Tehlikesiz Atık Toplama Ayırma Tesisi	0	-
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi	0	-
Mekanik Ayırma Tesisi	0	-
Kompost/Biyometanizasyon/Biyokurutma Tesisi	0	-
Beraber Yakma Tesisi	1	5000
Düzenli Depolama Tesisi	0	-

2.6 Sıfır Atık Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Tablo 2.6. Eğitim Farkındalık Çalışmaları

Verilen Eğitim	Eğitimi veren kurum/kuruluş	Eğitim Alan Kitle	Eğitim alan kişi sayısı	Eğitim Tarihi
Sıfır Atık Bilgilendirme	Kars Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	Kurum/Kuruluş Temsilcileri Personel	105	28.09.2018
Sıfır Atık Bilgilendirme	Kars Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	Kurum/Kuruluş Temsilcileri Personel	170	15.02.2019
Katı Atıkların Toplanması	PTT Kars Başmüdürlüğü		6	18.06.2018
Sıfır Atık Proje Eğitimi	TÜİK Kars Bölge Müdürlüğü	Kurum/Kuruluş Temsilcileri Personel	40	10.11.2018

Sıfır Atık Projesi Hakkında	Kars İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü	Personel	13	04.12.2018
Sıfır Atık Projesi Bilgilendirme	Kağızman Toplum Sağlığı Merkezi	Personel	15	04.02.2019
Atık Ayristirma	Kars Harakani Devlet Hastanesi	Kurum/Kuruluş Temsilcileri	250	13.02.2019
		Personel		
Sıfır Atık Projesi	Selim İlçe Devlet Hastanesi	Personel	67	01.03.2019
Atık Yönetimi	Sarıkamış Devlet Hastanesi	Personel	237	11.03.2019
Sıfır Atık Hakkında Bilgilendirme	Selim Toplum Sağlığı Merkezi	Personel	5	17.07.2019
Sıfır Atık İle İlgili Personel Eğitimi	Kars Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü	Personel	13	26.07.2019
Sıfır Atık Projesi	Kağızman Toplum Sağlığı Merkezi	Personel	15	06.08.2019
Sıfır Atık İle İlgili Bilgilendirme	Kars Akyaka Ortaokulu 70.Yıl Hüseyin Öztürk	Personel	136	22.08.2019
Sıfır Atık Projesi	Kars Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	Personel	20	08.10.2019
Sunum	Sarıkamış 29 Eylül İlkokulu	Öğrenci	211	13.11.2019

Sıfır Atık	Karayolları Genel Müdürlüğü 18. Bölge Müdürlüğü	Personel	35	21.11.2019
Çevre Bilinci ve Atıkların Kaynağında Ayrıştırılması	Kars Çimento San. Ve Tic. A.Ş.	Personel	82	21.12.2019
Atık Toplama ve Değerlendirme	Kars Selim Ortaokul Gelinalan Eczacı Canan Bergişadı	Öğrenci	112	24.12.2019
Sıfır Atık Projesi	Kars Selim İlkokul Yukarıdamlapınar	Personel Öğrenci	40	27.12.2019
Bilgilendirme	Kars İl Sağlık Müdürlüğü İşletme Birimi	Kurum/Kuruluş Temsilcileri	22	30.12.2019
Sıfır Atık	Arpaçay Belediye Başkanlığı	Personel	13	02.06.2020
Sıfır Atık Eğitimi	Kağızman İlçe Sağlık Müdürlüğü	Personel	14	12.06.2020
Sıfır Atık	Selim Belediye Başkanlığı	Personel	31	15.06.2020
Sıfır Atık Eğitimi	Kars Belediye Başkanlığı	Personel	6	07.07.2020
Atık Yönetimi	Kağızman Devlet Hastanesi	Personel	220	05.03.2020
Sıfır Atık Bilgilendirme	Kars İl Özel İdaresi Destek Hizmetleri Müdürlüğü	Personel	40	14.08.2020

2.7 Sıfır Atık ve Atık Yönetimi Alanında Yaşanan Genel Sorunlar

- Küresel anlamda yaşadığımız COVID-19 salgını sebebiyle pandemi ilan edilmiş olması ve bu sebeple bilinçlendirme çalışmalarının yeteri kadar yapılamaması.
- Kamu kurum ve kuruluşlarında sıfır atık sisteminin öneminin yeteri kadar anlaşılamamış olması.
- Yerel Yönetimlerin atık toplama çalışmaları konusunda yetersiz kalması.
- Atık toplama konusunda teşviklerin yetersiz olması.
- Atık toplanması amacıyla iç mekan ve dış mekan kutularının temini konusundaki mali sorunlar yaşanması.
- İç mekan ve dış mekan atık toplama kumbaralarının temini konusunda mali kaynağın ilgili tarafından mı, belediye veya belediye adına çalışan lisanslı firma tarafından mı karşılanacağı konusunda tereddütler yaşanması, kurum ve belediyelerde mali sıkıntı nedeniyle ekipman temininde problem yaşanması.
- Tek bir lisanslı firmanın ilde faaliyet göstermesi ve ilçeler köyler bazında atık toplamada ciddi aksaklıların yaşanması.

3. İL SIFIR ATIK YÖNETİM SİSTEMİ PLANLAMASI

3.1 Strateji, Hedef ve Politikalar

Pandemi nedeniyle sıfır atık sistemine yönelik çalışmalar tam olarak gerçekleştirilememektedir. Hayatın normal seyrine dönmesi ile birlikte Sıfır Atık Sistemine yönelik çalışmalara hız verilecek. Kamu kurum ve kuruluşlarının Sıfır Atık Sistemine geçiş için gerekli bilgilendirme ziyaretleri yapılacaktır.

İlimizde tüm kamu kurumlarının Sıfır Atık Sistemine geçiş takviminde belirtilen tarihten 1 yıl gecikmeli olacak şekilde (pandemi nedeniyle) sisteme geçişleri sağlanacaktır.

Tablo 3.1. Kısa ve Uzun Vadeli Hedefler

Sıfır Atık Sistemine Geçiş Hedefleri (%)				
Yıllar	I. Çeyrek	II. Çeyrek	III. Çeyrek	IV. Çeyrek
2020	-	-	-	-

Sıfır Atık Sistemine Geçiş Hedefleri (%)	

- Bina ve Yerlekeler 4. Grup**

Yıllar	Sıfır Atık Sistemine Geçiş Hedefleri (%)			
	I. Çeyrek	II.Çeyrek	III.Çeyrek	IV.Çeyrek
2020	0	0	0	0
2021	10	20	30	50
2022	70	80	90	100

Sisteme geçiş hedefleri % olarak belirtilmiştir. Geçiş yüzdesi, sıfır atık sistemi kurulan yerlerin aynı kategoride Tablo 2.3.2 ve Tablo 2.4'de yer alan il genelindeki toplam sayısına oranı olacak şekilde hesaplanmıştır. Tablo 3.1, Tablo 2.3.2 ve Tablo 2.4'deki veriler esas alınarak Mahalli İdareler ile Bina ve Yerlekeler için ayrı ayrı hazırlanmıştır.

3.2 Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçiş Planlaması

Sıfır atık yönetim sistemine geçiş için belirlenen strateji doğrultusunda; mahalli idareler ile bina ve yerlekelerden, Sıfır Atık Yönetmeliğinin genel ilkeleri esas alınmak sureti ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeleri ve İl Sıfır Atık Yönetim Sisteminin hedeflerine uygun çalışmalarda bulunacaktır. Bu süreç, Mahalli Çevre Kurulu aracılığı ve koordinasyonu ile yönlendirilecek ve desteklenecektir.

Bu süreçte;

Her bir Mahalli İdare tarafından:

1. Güncel atık karakterizasyonu ve miktarı ile atık oluşumu olan kaynaklar (haneler, okullar, pazar yerleri, park ve bahçeler, sahil ve plajlar gibi) kapasitelerine göre sınıflandırılacaktır.
2. Sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda belirlenen politikalar, hedefler ve stratejiler belirlenecek ve bu çalışmada kent konseyi başta olmak üzere mahalli idare organlarının gündemlerinde sokak toplayıcıları olarak tabir edilen kişilere ilişkin durum değerlendirmesi ve halkın atık yönetimi konusunda bekleni ve taleplerine yönelik politikalar uygulanacaktır.
3. Mevcut atık toplama ve taşıma sistemleri göz önünde bulundurularak sıfır atık yönetim sisteminin oluşturulmasına/geliştirilmesine yönelik altyapı çalışmaları (atık toplama yöntemleri, toplama periyodu, toplama günleri vs.) planlanacaktır.
4. Mevcutta yürütülen atık toplama-taşıma faaliyetlerinde kullanılan araç ve ekipmanlar ile görevli personelin (idari, teknik, saha çalışanları dahil) yeterliliği, verimliliği, izlenebilirliği sorgulanarak bu konuda yapılması gereken/yapılabilcek hususlar ortaya konulacaktır.

5. Bölgesinde yer alan ve sıfır atık yönetim sistemini kuran/kuracak bina ve yerleşkeler ile birlikte/koordineli çalışma yöntemleri ve alternatifleri ortaya konulacaktır.
6. Mevcutta yürütülen atık yönetim sisteminin ekonomik boyutu ve bütçeleri üzerinden sıfır atık yönetim sisteminin ekonomik ve mali boyutları değerlendirilerek bütçelemeleri gerçekleştirilecektir.
7. Toplanan atıklara yönelik atık işleme tesisi ihtiyaçları değerlendirilecektir.

Her bir bina ve yerleşke grubu için:

1. Güncel atık karakterizasyonu ve miktarları ile atık oluşumu olan kaynaklar (yemekhaneler, satış noktaları, sağlık birimleri, bakım onarım birimleri, park, bahçe, sahiller vb.) kapasitelerine göre sınıflandırılacaktır.
2. Sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda belirlenen politikalar, hedefler ve stratejiler belirlenecek ve ilgili yönetimler ve sorumlu birimlerce atık yönetimi konusunda beklenen ve hedeflere yönelik değerlendirmeler yapılacaktır.
3. Mevcut atık toplama ve taşıma sistemleri göz önünde bulundurularak sıfır atık yönetim sisteminin oluşturulmasına/geliştirilmesine yönelik ihtiyaçlar (ekipman, personel, eğitim vb.) belirlenecektir.
4. Oluşan atıkların gönderileceği atık işleme tesisi ihtiyaçları belirlenecektir.

Sıfır Atık Yönetmeliğinin genel ilkeleri esas alınarak, mahalli idareler ile bina ve yerleşkelerin sıfır atık yönetim sistemine geçişlerinde ayrı ayrı gerçekleştirilen çalışmaların İl sıfır atık stratejisi ile uyumu ve birlikteliğin sağlanması, Mahalli Çevre Kurulu aracılığı ve koordinasyonu ile sağlanacaktır.

Bu süreçte yükümlülük ve sorumluluk verilen taraflar/birimlerce İl geneli için;

1. Sıfır atık yönetim sistemi ile ilgili vatandaşların bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi için yapılacak duyuru, bilgilendirme, bilinçlendirme, farkındalık çalışmalarına ilişkin planlamalar (eğitim yöntemi, eğitim periyodu, dağıtılacek materyaller vs.),
2. Gıda İsrafı/atık oluşumunun önlenmesi, atık azaltımı, atıkların yeniden kullanımı/değerlendirilmesi gibi faaliyetler (kullanılabilecek haldeki eşyaların/malzemelerin ikinci el kullanımına veya farklı kullanım olanaklarının değerlendirilmesine imkân verecek etkinlik, organizasyon vb.) için planlamalar,
3. Evlerden kaynaklanan atık ilaçların biriktirilmesi, toplanması amacıyla uygun toplama noktalarının belirlenmesi, taşınması ve işlenmesine yönelik planlamalar,
4. İlimizein özelliklerine göre diğer atıklardan ayrı olarak ve oluşturulacak tek bir sistem ile yönetilmesi uygun görülebilecek atıklara (pazar yerleri organik atıkları, park bahçe atıkları, atık piller, kızartmalık yağlar gibi) yönelik planlamalar,
5. Bina ve yerleşkeler tarafından kurulacak sıfır atık yönetim sistemleri ile mahalli idarelerce kurulacak sıfır atık yönetim sistemlerinin entegrasyonuna yönelik planlamalar,
6. Ulusal mevzuat doğrultusunda yürütülecek faaliyetlerin koordinasyonu için gerekli yerel idari düzenlemelere ilişkin planlamalar,
oluşturulacaktır.

Tablo 3.2. İl Genelinde Belirlenen Atık İlaç Toplama Noktaları

ATIK İLAÇ TOPLAMA NOKTASI	İlçe	Mahalle	Atık Getirme Merkezi			İlaç Satışı Yapılan Yerlere İlişkin Bilgiler	
			I. Sınıf AGM		Mobil AGM	İşletmenin Adı	Adresi
			Mevkii	Adet			

Not: İlümüzde atık ilaç toplama noktası bulunmamaktadır.

3.3 Sıfır Atık Eğitim, Bilinçlendirme ve Farkındalık Çalışmaları

- Entegre Çevre Bilgi Sistemi üzerinden Bakanlığımızca oluşturulmuş olan sıfır atık bilgi sistemine kamu kurum ve kuruluşların kaydının tamamlanması,
- Sıfır Atık Belgesi işlemlerinin tamamlanması,
- Kamu kurum ve kuruluşlarında odak noktasının belirlenmesi,
- Malzeme ve ekipman desteğiğinin sağlanması,
- Oluşan atık miktarı ve arık karakterizasyonunun belirlenmesi,
- Atık toplama alanının belirlenmesi,
- İl ölçüğünde birden fazla teşkilat yapısı olan (İlçe teşkilatları da bulunan) kamu kurum ve kuruluşlarından (Sağlık, Milli Eğitim, Eğitim, Gençlik ve Spor vb.) gerekli izleme için komisyon oluşturulması,
- Oluşturulan komisyonca belirli periyotlarla toplanılarak izleme ve raporlanmanın yapılması,
- Sıfır Atık Bilgi Sisteminden alınan verilerin doğruluğunun kontrol edilerek veri girişi yapılmayan kamu kurumlarının denetlenmesi yapılacaktır.

Tablo 3.3. Sıfır Atık Eğitim, Bilinçlendirme ve Farkındalık Çalışmaları

Mevcut durum	Hedef	Yapılacaklar	Gerçekleştirme Takvimi
	Yerel Yöneticiler	Sıfır Atık Eğitimi	Haziran 2021
	Yerel Yönetim ve Kamu Kurumlarında (Okullar Dahil) Sıfır Atık Sistemi Yetkili Personel	Sıfır Atık Eğitimi	Haziran 2021

3.4 İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Uygulama Esasları

İl Sıfır Atık Yönetim Planının uygulanması amacıyla Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü başkanlığında taşra teşkilatı olan kurumlardan komisyon oluşturularak Sıfır Atık Sistemine geçiş aşaması izlenecek ve gerekli raporlamalar oluşturulacaktır. Komisyon marifetile sıfır atık sistemindeki ekipman, personel, teçhizat vb. ihtiyaçlar belirlenecek bu ihtiyaçların temini için bakanlığımız ve valiliğimiz dahil ilgili mercilere başvuru yapılacaktır.

4. İZLEME, GELİŞTİRME ve RAPORLAMA FAALİYETLERİ

4.1 Sistemin İzlenmesi ve Geliştirilmesi,

Sıfır atık sisteminin incelenmesi bakanlığımızca oluşturulan sıfır atık sisteminden alınan veriler doğrultusunda yapılacaktır. Sıfır atık sistemi, uyum çalışmaları aşamasında sıfır atık sistemi için oluşturulan komisyon tarafından gerekli izlenmeler yapılacak, eksik kısımlar komisyon üyelerinin bulunduğu kurumlara bildirilecek ve gerekli tedbirler alınacaktır.

Atıkların toplanması noktasında yerel yönetimlerle işbirliği üst düzeyde tutulacak, toplama sisteminin kurulmadığı noktalarda merkezde bulunan lisanslı firmalardan destek alınacaktır.

Ambalaj Atığı Yönetim Planı bulunan ve merkezdeki lisanslı firma ile sözleşme yapmış olan belediyelerin sıfır atık sistemine geçisi 2021 yılında tamamlanacaktır. Diğer belediyelerin 2021 yılının sonuna kadar, merkezde faaliyet gösteren lisanslı firma ile sözleşme yapmaları ile birlikte atık toplama sisteminin bu firmalarca yapılması sağlanacaktır.

İlçede bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının sisteme kayıt olmaları performans göstergesi olduğu gibi bu kurumların sıfır atık sistemine atık veri girişi (sisteme bildirilen atık miktarındaki artış) bilinci bir performans göstergesi olarak değerlendirilecektir

4.2 Raporlama

1. Sıfır Atık Sistemine kayıt yapan kurum sayısı
2. Sıfır Atık Belgesi alan kurum sayısı
3. Sıfır Atık Sistemine doğru veri giriş yapan kurum sayısı
4. Eğitim verilen kişi sayısı
5. Sahada kullanılan ekipman sayısı
6. Sıfır Atık Sistemine giriş yapılan toplam atık miktarı

Yukarıda belirtilen parametreler göz önüne alınarak sıfır atık sistemi için kurulmuş olan komisyon tarafından 3'er aylık periyotlar halinde toplanılarak izleme ve raporlama çalışmaları yapılacaktır. Toplantılar sonrası eksiklikler, aksamalar ve yapılması gereken işlemler hakkında kararlar alınacak ve bu kararlar bir sonraki toplantıda yeniden değerlendirilecektir.

EKLER:

EK-1: Sıfır atık yönetim sistemine geçmesi gereken mahalli idareler listesi

Sıra No	Grup	Mahalli İdareler Listesi	Sisteme Geçişlerin Tamamlanması İçin Son Tarih
İl ve İlçe Belediye Başkanlıkları			
1	2.Grup	Kars Belediye Başkanlığı	31 Aralık 2021
2	3.Grup	Akyaka Belediye Başkanlığı	31 Aralık 2022
3	3.Grup	Arpaçay Belediye Başkanlığı	31 Aralık 2022
4	3.Grup	Digor Belediye Başkanlığı	31 Aralık 2022
5	3.Grup	Kağızman Belediye Başkanlığı	31 Aralık 2022
6	3.Grup	Sarıkamış Belediye Başkanlığı	31 Aralık 2022
7	3.Grup	Selim Belediye Başkanlığı	31 Aralık 2022
8	3.Grup	Susuz Belediye Başkanlığı	31 Aralık 2022
Belde Belediye Başkanlıklar			
1	3.Grup	Dağpınar Belediye Başkanlığı	31 Aralık 2022

EK-2: Sıfır atık yönetim sistemine geçmesi gereken bina ve yerleşkeler listesi

Sıra No	Grup	Bina ve Yerleşkeler Listesi	Sisteme Geçişlerin Tamamlanması İçin Son Tarih
1	1.Grup	Kars Valiliği	01 Haziran 2020
2	1.Grup	Kars İl Emniyet Müdürlüğü	01 Haziran 2020
3	1.Grup	Kars İl Jandarma Komutanlığı	01 Haziran 2020
4	1.Grup	Serhat Kalkınma Ajansı	01 Haziran 2020
5	1.Grup	Kars Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	01 Haziran 2020
6	1.Grup	Kars Kültür ve Turizm Müdürlüğü	01 Haziran 2020
7	1.Grup	Kars İl Sağlık Müdürlüğü	01 Haziran 2020
8	1.Grup	Kars İl Müftülüğü	01 Haziran 2020
9	1.Grup	Kars Tarım ve Orman Müdürlüğü	01 Haziran 2020
10	1.Grup	Karayolları 18.Bölge Müdürlüğü	01 Haziran 2020
11	1.Grup	DSİ 24.Bölge Müdürlüğü	01 Haziran 2020
12	1.Grup	Kars Adliyesi	01 Haziran 2020
13	1.Grup	Akyaka Kaymakamlığı	01 Haziran 2020
14	1.Grup	Arpaçay Kaymakamlığı	01 Haziran 2020
15	1.Grup	Digor Kaymakamlığı	01 Haziran 2020
16	1.Grup	Kağızman Kaymakamlığı	01 Haziran 2020
17	1.Grup	Sarıkamış Kaymakamlığı	01 Haziran 2020
18	1.Grup	Selim Kaymakamlığı	01 Haziran 2020
19	1.Grup	Susuz Kaymakamlığı	01 Haziran 2020
20	1.Grup	Kars SGK İl Müdürlüğü	01 Haziran 2020
21	1.Grup	Kars Gümruk Müdürlüğü	01 Haziran 2020
22	1.Grup	Kars Tapu Müdürlüğü	01 Haziran 2020
23	1.Grup	Kars İl Defterdarlığı	01 Haziran 2020
24	1.Grup	Kars Gençlik ve Spor Müdürlüğü	01 Haziran 2020
25	1.Grup	Kars Aras Edaş İl Koordinatörlüğü	01 Haziran 2020
26	1.Grup	Kars Afet ve Acil Durum Müdürlüğü	01 Haziran 2020
27	1.Grup	Sarıkamış İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü	01 Haziran 2020
28	1.Grup	Kars PTT Başmüdürlüğü	01 Haziran 2020
29	1.Grup	Kars Telekom Müdürlüğü	01 Haziran 2020
30	1.Grup	Halkbank Kars Şubesi	01 Haziran 2020
31	1.Grup	Halkbank Sarıkamış Şubesi	01 Haziran 2020
32	1.Grup	Kars Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü	01 Haziran 2020
33	1.Grup	Kars İl Özel İdaresi Destek Hizmetleri Müdürlüğü	01 Haziran 2020

34	1.Grup	Ziraat Bankası Susuz Şubesi	01 Haziran 2020
35	1.Grup	Ziraat Bankası Selim Şubesi	01 Haziran 2020
36	1.Grup	Ziraat Bankası Sarıkamış Şubesi	01 Haziran 2020
37	1.Grup	Ziraat Bankası Kars Şubesi	01 Haziran 2020
38	1.Grup	Ziraat Bankası Kağızman Şubesi	01 Haziran 2020
39	1.Grup	Ziraat Bankası Kafkas Şubesi	01 Haziran 2020
40	1.Grup	Ziraat Bankası Digor Şubesi	01 Haziran 2020
41	1.Grup	Ziraat Bankası Akyaka Şubesi	01 Haziran 2020
42	1.Grup	Ziraat Bankası Arpaçay Şubesi	01 Haziran 2020
43	1.Grup	TEİAŞ Kars İşletme ve Bakım Grup Başmühendisliği	01 Haziran 2020
44	1.Grup	PTT Sarıkamış Müdürlüğü	01 Haziran 2020
45	1.Grup	PTT Kars Merkez Müdürlüğü	01 Haziran 2020
46	1.Grup	PTT Kars Adliye Şubesi	01 Haziran 2020
47	1.Grup	PTT Kars Kafkas Şubesi	01 Haziran 2020
48	1.Grup	PTT Selim Müdürlüğü	01 Haziran 2020
49	1.Grup	PTT Arpaçay Müdürlüğü	01 Haziran 2020
50	1.Grup	PTT Susuz Müdürlüğü	01 Haziran 2020
51	1.Grup	PTT Akyaka Müdürlüğü	01 Haziran 2020
52	1.Grup	PTT Kağızman Müdürlüğü	01 Haziran 2020
53	1.Grup	PTT Digor Müdürlüğü	01 Haziran 2020
54	1.Grup	TÜİK Kars Bölge Müdürlüğü	01 Haziran 2020
55	2.Grup	Kars Organize Sanayi Bölgesi	31 Aralık 2020
56	2.Grup	Kars Harakani Havalimanı Müdürlüğü	31 Aralık 2020
57	2.Grup	Kars Çimento San ve Tic A.Ş.	31 Aralık 2020
58	2.Grup	Kars Devlet Hastanesi	31 Aralık 2020
59	2.Grup	Kafkas Üniversitesi Araştırma Hastanesi	31 Aralık 2020
60	2.Grup	Sim-er Otel	31 Aralık 2020
61	2.Grup	Grand Anı Otel	31 Aralık 2020
62	2.Grup	Toprak Otel	31 Aralık 2020
63	3.Grup	Kars Gari	31 Aralık 2021
64	3.Grup	Kars Otobüs Terminali	31 Aralık 2021